

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 12992
Tarih : 27.05.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 27/05/2021 15:38
Sayı: E-120.10-
0821437

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dünya genelinde yaşanan iklim değişikliği, tarımsal ürünlerin verimini ve kalitesini olumsuz olarak etkilenmektedir. Fındık, belirli iklim koşullarına gereksinim duyan, bu koşullar gerçekleşmediğinde verimli olmayan bitkilerinden biridir. Belirli hava koşulları, nem, yağış ve sıcaklık seviyelerinde verim ve kalite kazanmaktadır.

İklim değişikliğinin fındık üretiminde neden olduğu sorunların incelenmesi, iklim değişikliğinin fındık üretiminde yarattığı risklerin azaltılması için bütünlükçü politikaların oluşturulması, fındık üreticilerinin mağduriyetlerinin giderilmesi için tarım sigortasının devlet desteği ile yaygınlaştırılmasının sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve talep ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

GEREKÇE

Dünya genelinde yaşanan iklim değişikliğinden, tarımsal ürünlerin verimi ve kalitesi olumsuz olarak etkilenmektedir. Bu durum, çiftçi mağduriyetlerinin yanı sıra; gıda güvenliği ve gıdaya erişimi konusunda büyük tehditler oluşturmaktadır.

Fındık, belirli iklim koşullarına gereksinim duyan, bu koşullar gerçekleşmediğinde verimli olmayan bitkilerinden biridir. Belirli hava koşulları, nem, yağış ve sıcaklık seviyelerinde verim ve kalite kazanmaktadır. Ortalama sıcaklığı 13°C - 16°C arasında, yıllık 700 mm üzerinde yağış alan 1500 metre yüksekliği kadar olan eğimli alanlar fındık için en ideal koşullardır ve tüm bu koşullar Karadeniz Bölgesi'nde toplanmış durumdadır. Türkiye'de yetiştirilen fındık, kalite açısından Giresun ve Levant olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Dünya fındık üretiminin ortalama %70'ini sağlayan Türkiye, fındık ihraç eden ülkelerin başında gelmektedir. Türkiye'de fındık tarımı yapılan alanlar 1. Standart Bölge, Ordu, Giresun, Rize, Trabzon ve Artvin illeri; 2. Standart Bölge, Samsun, Sinop, Kastamonu, Bolu, Düzce, Sakarya, Zonguldak ve Kocaeli illeri olarak ayrılmıştır.

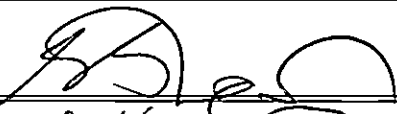
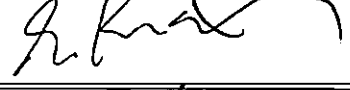
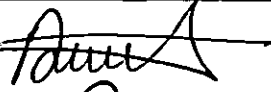
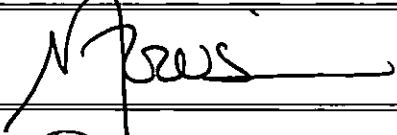
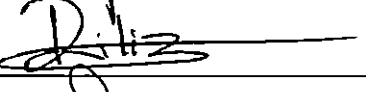
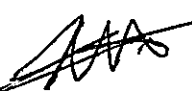
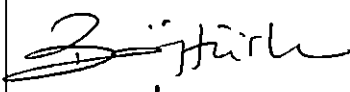
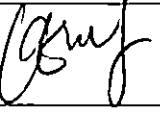
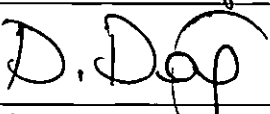
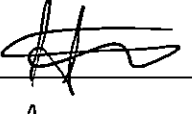
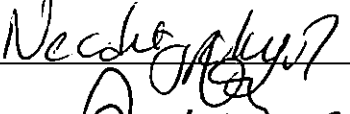
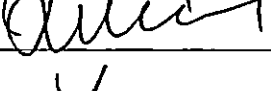
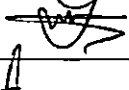
Fındık üreticiliğinin, fındık üreten ailelerin göçü, fındık bahçelerinin çok uzun zamandır gerekli ihtimamdan uzak kalması, bahçelerin niteliksizleşmesi, verimsizleşmesi, yaşanan fındık ağaçlarının yenilenmemesi, bilimsel yöntemlerden uzak fındık yetiştiriciliği gibi yapısal sorunlarının yanında; iklim değişikliğinin neden olduğu ürün ve kalite kaybı sorunu da bulunmaktadır. Sanayileşme, fosil yakıt kullanımı, ormansızlaşma gibi insan kaynaklı nedenlerden ortaya çıkan iklim değişikliği, dünyanın ortalama sıcaklığım 1°C arttırmıştır. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) raporlarına göre, 20-30 yıl içinde kritik seviye olan 1,5°C sınırı da aşılabacaktır. İklim değişikliği; ortalama sıcaklık artışı, kuraklık, şiddetli yağışlar ve fırtınalara neden olmaktadır. İklim değişikliği, Karadeniz Bölgesi'nde de yoğun olarak yaşanmaktadır. Mevsim rejimi ve yağış takviminde oluşan değişiklikler fındıkta verimin ve kalitenin düşmesine neden olmaktadır. Fındık yetiştirme takvimi değişmekte, yaz aylarında sulama zorunlu hale gelmektedir.

Sivil Toplum Kuruluşu Rainforest Alliance ve sürdürülebilir tarım programı UTZ işbirliğinde 2020 yılında hazırlanan "Fındık, İklim Değişikliği ve Çevresel Etkileri Türkiye Raporu'nda; *Karadeniz ve fındık, iklim değişikliğinden etkileniyor: Karadeniz iklimsel olarak ciddi bir değişim içinde. Bu değişim, kıyı şeridinden başlayarak sıcaklık artışlarına ve yağış rejimlerinde önemli düzensizliklere neden oluyor. Yağış miktarı aynı kalsa da, fındık için daha önemli olan düzenli yağışta ciddi sorunlar yaşanıyor. Belli dönemlerde ani ve şiddetli yağışlar*

görülürken, belli dönemlerde (haziran-temmuz-ağustos) yağış azalması ve hatta kuraklık baş gösteriyor. Bu iklimsel değişiklikler iklime duyarlı fındık bitkisini etkiliyor. Fındık, dikogamik bir bitki yani hem erkek hem de dişi çiçekleri açıyor. Dolayısıyla birbirini takip eder şekilde açmaları gerekiyor, aksi takdirde tozlanmam mümkün olmuyor. İklim değişikliği ise bu ikisinin ardışıklığını bozuyor.” Bilgisi yer almaktadır. Karadeniz Bölgesi’nde, 2020 Aralık ve 2021 Ocak aylarında sıcaklık mevsim normallerinin üzerinde olduğundan, fındıklar zamanından önce uyanış yaşamış, yaprak açmış, karanfil kendisini göstererek dölleme dönemi de erken başlamıştır. Şubat ayında havanın soğuması ve kar yağması sonucunda, don olayları yaşanmış, yeşeren bahçelerde yaprak ve karanfil tomurcukları don olayından zarar görmüştür.

14-6-2005 tarihli 5363 sayılı kanunla kurulan Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM), çiftçilere doğal afetlerde destek olmak ve zararlarını karşılamak için kurulmuştur. Fındık üreticilerinin bir kısmı; dolu, fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, sel-su baskını ve don risklerinin neden olduğu miktar kaybı risklerine karşı sigorta yaptırmışlardır. TARSİM, Bitkisel Ürün Sigortasında, 2021 yılı üretim sezonu için Ordu, Giresun, Trabzon, Artvin ve Rize illerinde fındık ürününde 61 bin adet poliçe düzenlendiğini ve bunların 59 bin adedini ‘don’ teminatlı poliçeler oluşturduğunu açıklamıştır. Şubat 2021 tarihlerinde yaşanan don olaylarından sonra TARSİM eksperleri, zarar tespitleri yapmış, don olayından etkilenme oranını, Giresun, Ordu yerelinde 0 ile 200 rakımında %20 ile %30 arasında, 200 ile 300 rakımında % 46, % 61, % 66 arasında, 400 ve daha yüksek rakımda % 92 çıkartmışlardır. Fındıkta don tehlikesi Mart ve Nisan aylarında da devam etmektedir. Lavantan türü fındık geç yaprak açtığından dondan fazla etkilenmiş, Giresun yağlısı tombul fındıklarda hasar yoğun olarak görülmüştür. TARSİM, sigorta yaptıran üreticilerin zararlarının bir kısmını karşılamakta, yıllık taban fiyatının altında ödeme yapmaktadır. Karadeniz Bölgesi’nde, 8 milyon kişinin geçim kaynağı olan fındık iklim değişikliğinden dolayı büyük risk altındadır ve sigorta yaptırmayan üreticilerin iklim değişikliğinden kaynaklı zararları büyük mağduriyetler yaratmaktadır.

İklim değişikliğinin fındık üretiminde neden olduğu sorunların incelenmesi, iklim değişikliğinin fındık üretiminde yarattığı risklerin azaltılması için bütünlükçü politikaların oluşturulması, fındık üreticilerinin mağduriyetlerinin giderilmesi için tarım sigortalarının devlet desteği ile yaygınlaştırılmasının sağlanması amacıyla bir meclis araştırması açılması gerekmektedir.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	EROL KATIRICIOĞLU	İSTANBUL	
3	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
4	MEHMET RUŞTU TIRYAKİ	BATMAN	
5	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
6	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	
7	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
8	RIDVAN TURAN	MERSİN	
9	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
10	OYA ERSOY	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
13	SAİT DEDE	HAKKARİ	
14	PERO DUNDAR	MARDİN	
15	SIDIK TAŞ	SİİRT	
16	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
17	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
18	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
19	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
20	TAYİP TEMEL	VAN	